

PALJU LAHTISI OTSI

Kool otsib oma kohta elus. Kuigi valupunktid on teada, pole neid nii lihtne kõrvaldada. Juba 1987. aasta märtsis peeti eesti õpetajate kongress, üleliiduline kongress on aga mitmel korral edasi lükatud ja ilmselt esialgsel kujul planeerituna seda enam ei peetagi. Eesti hariduselu korraldamiseks on häid mõtteid, need ei lähe aga Moskvas läbi nii, nagu meie tahaksime, Moskvas loodud uue hariduskomitee koosseisus on 756 (!) inimest, 13 peavalitsust ja 11 valitsust. See paneb hirmu tundma, et jätkub endine käsu ja kontrolli tööstiil. Meie vabariigi Hariduskomitees püütakse seda vältida, andes enamiku probleemidest rajooni hariduskoondise ja koolide otsustada.

Mitmed kooliuuenduse otsused on siiski suudetud ellu viia. I ja II klassis ei õpita enam vene keelt; kui koolis arvutit ei ole, võib selleks õppeaineks planeeritud tunde kasutada teiste õppeainete õpetamiseks. Algklassides ei kuulu kahe klassi õpilased liitmisele ühte komplekti, kui nende arv on liitmise tulemusel 20 või rohkem, varem 30. Teoksil on kooli volikogude loomine, kuhu peaksid kuuluma ka üldsuse esindajad. Oma õigustesse jääb õppenõukogu, kuid sinna ei pea ilmtinimata kuuluma kõik õpetajad. Õppeveerandite asemel võib kooliaasta jagada trimestriteks, kusjuures vaheajad 5.—9. novembrini, 24. detsembrist 4. jaanuarini ja 26. märtsist 2. aprillini võib rajooni hariduskoondis nihutada rajoonile sobivamale ajale. Ka õppetunni ja -nädala pikkus on kooli-oma otsustada.

Üleminekuksamite pileteid ei saadeta enam tsentraliseeritud korras. Nende koostamise õigus on koolil. Kool otsustab, mis õppeainetes korraldatakse üleminekuksameid, kas suuliselt või kir-

rollita ülevabariigiliselt õpilaste teadmisi tasemetöödega. Olümpiaadid ilmselt jäävad, aga praegu pole selge, kes neid vabariigi ulatuses korraldab.

Hariduse väärtustamise üks eeldus on, et õpetaja tegeleks senisest rohkem just võimekate õpilastega, selgitaks välja võimeid ja arendaks neid. Varem oli tähelepanu õpilastel, kes ei tahtnud või ei suutnud õppida, kuid iga hinna eest tuli nad upitada (venitada) keskmisele tasemele. Nüüd ei pea kõik lapsed ilmtinimata lõpetama üheksandat klassi, kui nad selleks suutelisid pole. Kooli on õigus õpilane koolist välja heita, leides talle töökoha. Tulevikukooli struktuuris nähakse ette väikeste väimsete võimetega noortele tööskestute andmise võimalus.

Paljud kooliprobleemid on veel lahendamata nii üleliiduliselt kui meil Eestis.

Linnakoolides on paralleelklasside puhul võimalik rakendada diferentseeritud õpetust, maakoolides, kus üks klassi-komplekt, pole see praegu võimalik. Küsimus on rahas. Kui me aga tahame haridust väärtustada, ei saa kooli jätta paluja ossa.

Lõplikult ei ole selgeks vaieldud üleliidulise pionieriorganisatsiooni ja ELO suhted. ELO loomise valmistasid ette täiskasvanud ja on laste poolt veel läbi tunnetamata.

Arvatavasti vähendatakse IX ja XII klassi lõpuksamite arvu. Kas aga kunagi minnakse üle sellele, et keskkooli lõpuksamite põhjal pääseb kõrgkooli topelt eksameid tegemata, ei osata veel öelda.

Neist ja paljudest teistest hariduselu probleemidest räägiti meie rajooni haridustöötajate kohtumisel Eesti NSV Hariduskomitee Üldhariduse Peavalitsuse juhataja Ants Egloniga.

ILME PLEESI